REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURĬ:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe sése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe sése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe sése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 216. Braşov, Lunĭ-Marţĭ 30 Septemvrie (13 Octomvrie). 1903.

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Octomvrie st. v. 1903
se deschide nou abonament, la care învităm pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coróne, pe sése lunĭ 12 coróne, pe trei lunĭ 6 coróne, pe o lună 2 coróne.

Pentru România şi stréinătate: Pe un an 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se póte face mai uşor prin mandate postale.

ADMINISTRAŢIUNEA.

Spre orientare.

In mijlocul fierberei celei marĭ de la suprafaţă şi subterane, ce o causéză crisa ungară, şi în mijlocul frământărilor estraordinare în sînul cercurilor politice maghiare, va fi bine sĕ aruncăm pentru mai buna nóstră orientare o privire asupra bilanţului activităţii de 36 de anĭ a guvernelor maghiare desfăşurate faţă cu conlocuitorii de naţiune nemaghiară dinăuntru, a mult urgisitelor şi prigonitelor naţionalităţĭ.

Peste câte-va ḑile Maghiarii vor serba aniversarea de o sută de anĭ de la nascerea lui Francisc Deak. Ce le-a fost Deak, nĭ-o arată succesele, favorurile şi isbêndile, ce le-au dobêndit Maghiarii de la încheierea pactului cu Austria. Nu se póte nega că Maghiarii au câştigat în aceştĭ 36 de anĭ din urmă mult, mai mult decât au putut visa ei pe la 1860—1865. Dér dualismul, opera marelui Deak, a ajuns sĕ fie cu timpul fórte sguduit în temeliile sale, a ajuns a nu mai puté oferĭ Maghiarilor garanţa pentru păstrarea celor câştigate sub imperiul sĕu. In ḑiua de aḑĭ aprópe nimenĭ nu mai are încredere în durabilitatea amintitei opere a marelui patriot maghiar, nimenĭ mai ales, în afară firesce de şoviniştii maghiarĭ, nu mai este, care sĕ crédă, că în Ungaria se va puté susţiné pentru durată un sistem de guvernare, clădit pe base atât de nedrepte şi asupritóre faţă cu majoritatea poporaţiunei, ca cel introdus la 1867 de Deak şi Andrassy.

Şi până aḑĭ domnesce pe alocurea părerea, că amintiţii bărbaţĭ de stat maghiarĭ, la carĭ este alăturat de obiceiŭ şi rĕposatul Br. Eötvös, au voit sincer ca naţionalităţile nemaghiare sĕ se bucure în privinţa limbei lor materne de egală îndreptăţire cu naţionalitatea maghiară. Acésta însĕ nu corĕspunde realităţii.

Tot ce a deosebit pe amintiţii bărbaţĭ politicĭ de cei ce le-au urmat şi de cei de aḑĭ, a fost tactul şi precuuţiunea, cu care scieau sĕ procédă, cumpĕtul ce-l aveau în urmărirea scopurilor lor finale şi că erau cu mai mare răbdare, decât patrioţii pasionaţĭ de aḑĭ, carĭ în furia lor impaţientă ar fi gata a face asalt şi contra lunei şi a stelelor de pe ceriŭ.

A avut Francisc Deak, în toiul activităţii sale pentru organisarea Ungariei moderne, cea mai strălucită ocasiune de a dovedi clar şi convingĕtor, că dênsul nu ţintesce a maghiarisa popórele de altă limbă, carĭ din timpurĭ imemoriale trăiesc, muncesc şi jertfesc avere şi sânge alăturĭ şi împreună cu Maghiariĭ conlocuitorĭ. Ba i-s'a cerut chiar sĕ stăruie cu influinţa sa puternică a face, ca camera ungară sĕ dea o garanţă viuă şi neîndoiósă naţionalităţilor, că le va respecta individualitatea naţională. Şi acésta ocasiune i-s'a oferit atuncĭ, când s'a adus legea de naţionalitate.

Proiectul pentru legea naţionalităţilor, ce l'a propus partida lui Deak, a fost viu şi aspru combătut de către deputaţii naţionalităţilor în dieta dela 1868. Dovadă, că el nu conţinea garanţiile amintite.

Urmarea a fost, că acea lege nu numai că n'a putut mulţumi pe nimenĭ, nu numai că de fapt n'a fost nicĭ-odată respectată şi esecutată de stăpânire şi organele ei, dér cu timpul a fost folosită chiar ca armă în contra acelor popóre, pentru care fusese adusă.

Cu tóte aceste, trebue sĕ recunóscem, că sistemul deakist mai avea totuşĭ consideraţiunĭ de oportunitate şi până la un puct óre-care chiar de echitate în raporturile cu naţionalităţile, în deosebĭ pe terenul bisericesc şi şcolar, şi se póte ḑice, că, décă acest sistem n'ar fi fost înlocuit aşa de curênd de sistemul intolerant tiszaist, atuncĭ, póte, nemulţămirea cu starea de lucrurĭ n'ar fi prins aşa adêncĭ rădĕcinĭ la naţionalităţile din Transilvania şi Ungaria.

E vorba, ca acum sĕ căpĕtăm a doua ediţie amplificată şi póte înăsprită a acestui sistem, avênd şanse a fi chiemat în fruntea guvernului viitor fiiul lui Coloman Tisza, duşmanul neîmpăcat de odinióră al naţionalităţilor.

Orĭ dóră fiiul, de va ajunge sĕ ocupe postul înalt, ce l'a avut tatăl sĕu, sĕ fie mai liberal, mai drept şi mai conciliant?

Acésta ar fi o escepţiune mare faţă cu esperienţa, după care la Maghiarĭ fiiĭ întrec în intoleranţă pe părinţĭ.

Dictatură militară? *„Allgemeine Zeitung"* din Műnchen publică un articol despre crisa ungară, ḑicênd:

„Dictatura militară cu care mai curênd sĕu mai târḑiu se vor face încercărĭ în Ungaria, décă majoritatea parlamentară devine inutilă, ar fi un mijloc periculos. Basa monarchiei austro-ungare o formézĕ împreuna lucrare a elementului german din Austria şi a celui maghiar din Ungaria"...

Ḑiarul german — de sigur inspirat din Budapesta — vorbesce apoi despre posibilitatea unei calmărĭ a Maghiarilor din partea Vienei cu ajutorul Slovacilor şi a clericalilor, şi adauge, că în casul acesta se va pune capĕt alianţei cu Germania(?)

Pentru uniunea personală. Uniunea Germanilor radicalĭ a ţinut Vineri o adunare în Frankenthal, în care s'a discutat asupra raporturilor din Ungaria. Raportorul Dr. *Schalk* a vorbit pentru uniunea personală şi separarea Austriei de Ungaria. Adunarea a primit unanim o moţiune în acest sens.

Crisa.

Ḑiarele maghiare tóte dau ca sigură scirea, că viitorul ministru-preşedinte are sĕ fie contele *Tisza*.

Aḑĭ Lunĭ, contele Stefan *Tisza* şi contele Iuliu *Andrassy* vor fi primiţĭ în audienţă de către Maj. Sa. Andrassy — spun foile maghiare — nu va primi însărcinarea de a constitui guvernul, urméză decĭ, ca problema acésta sĕ i-se dea lui Stef. Tisza.

Svonul acesta a făcut sensaţie mai ales în acele cercurĭ politice, carĭ în venirea lui Tisza la guvern vĕd inaugurarea politicei „mânei de fier". Apponyiştii şi ceilalţĭ liberalĭ, carĭ nu-l agrează pe Tisza, vĕd viitorul în culorĭ fórte posomorîte, căcĭ se crede, că membrii unui cabinet tiszaist vor fi aleşĭ din cei mai pregnanţĭ representanţĭ a vechiului sistem. Părerea generală e, că Tisza odată ajuns ministru president, îşĭ va face propunerile în dietă, şi décă opoziţia va continua cu obstrucţiunea, el va disolva camera şi va face alegerĭ nouĕ.

Étă ce scrie d. e. *„Pester Lloyd"*:

„Décă cercurile normative sunt decise a întroduce politica *mânei de fier*, ele trebue sĕ dea celui care ia asuprăşĭ inaugurarea acestei politice, şi mijlócele cu carĭ s'o pună în practică. Décă opoziţia va persereva pe lângă obstrucţie, contele

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Strugarul Petrow.

De **Anton Cehov.**

(Fine.)

Strugarul murmura neîncetat. Involuntar îşĭ punea limba în mişcare, căutând a-şĭ ameţi prin acésta sentimentul năbuşitor, ce-l copleşia. Vorbe avea el multe în gură, dér şi mai multe cugete şi întrebărĭ în cap. A dat peste el nenorocirea pe neaşteptate. Nicĭ prin gând nu i-a trecut. El nu se putea de loc desmeteci, nicĭ a înţelege pacostea, ce l'a ajuns. Până acum trăia liniştit, tóte mergeau în văgaşul regulat, el îşĭ petrecea ḑilele într'o ameţélă continuă, fără durerĭ şi fără bucurii, ér acuma dintr'o dată sufere patimile cele mai îngrozitóre sufletescĭ. Tândala şi beţivul de mai nainte ajunse tam nesam în situaţia unui om, care trebue sĕ se îngrijéscă, sĕ se grăbéscă, ba [illegible] se [illegible] dintr'odată cu însaşĭ natu[illegible]a. Şi ciudat lucru! Acum de-odată i-s'a născut în suflet grija şi delicateţa faţă cu bĕtrâna sa soţie.

Strugarul îşĭ aduce aminte, că nenorocirea s'a început asĕră. Venind acasă, puţin cam chirchilit, începù ca de obiceiŭ sĕ suduie şi sĕ facă gălăgie, ér baba se uita la el, ca nicĭ-odată. De obiceiŭ privirea ei avea espresiune modestă şi umilită, ca a unui câne, pe care stăpânul îl hrănesce rĕu şi îl bate mult, acuma însĕ avea nisce privirĭ întunecóse, nemişcate şi enigmatice, cum sunt privirile sfinţilor pe icóne, séu a ómenilor ce sunt în césul morţii. Aşa i-s'a început bóla. Strugarul împrumută calul de la vecin şi acum îşĭ duce baba la spital, în speranţa, că Pavel Ivanicĭ cu prafurĭ şi cu alefii îi va reda privirea de mai nainte.

„Ascultă, Matrjona.. de s'ar întêmpla sĕ te întrebe Pavel Ivanicĭ, décă te-am bătut, tu sĕ rĕspunḑĭ că nu te-am bătut. Ér eu n'am sĕ te mai bat. Pe sfânta cruce! Orĭ póte creḑĭ, că te-am bătut din rĕutate? Te-am bătut numai aşa. Mie mi-e milă de tine. Altul în locul meu, habar n'ar avé de tine; ér eu, veḑĭ, că te duc la doctor şi-mĭ dau ostenélă. Ah şi cum se învêrtesc fulgii prin aer. Dómne! Fie voia ta! Numai de m'ar feri Dumneḑeu sĕ nu greşesc drumul... Te mai junghie? Matrjona, de ce nu rĕspunḑĭ? Eu te întreb décă mai ai junghiul în cóste?" Strugarul se întórce, sĕ-şĭ vadă baba.

„De ce nu i-se topesce zăpada pe faţă? gândesce el şi un fior îi trece prin tot trupul. „Pe faţa mea se topesce zăpada, pe a ei nu... Hm... Ciudat lucru!"

Strugarul se teme sĕ-şĭ mărturisésca ceea ce vede în realitate şi caută sĕ ajungă a recunósce acésta nu dea dreptul, ci pe căi piezişe. I-se pare ciudat lucru, că zăpada nu se topesce pe faţa babei, i-se pare ciudat, că trăsăturile feţei i-s'au lăţit şi întins aşa de înspăimântător, ér colórea feţei este ca céra.

„Eştĭ o nebună" murmură strugarul „Eu vorbesc cu tine sincer, ca cu D-ḑeu, ér tu... Sĕ scii, că escĭ nebună! Sĕ veḑĭ, că nicĭ nu te duc la Pavel Ivanicĭ!"

Strugarul lasă hăţurile din mână şi se aprofundéză în gândurĭ. Un ceas întreg tace şi gândesce. Nu îndrăznesce sĕ se mai uite la baba, îi e gróză. E ceva înspăimêntător pentru dênsul, sĕ o întrebe ceva, ér ea sĕ nu rĕspundă. In sfîrşit ca scape de acéstă nedumerire, ia o hotărîre. Fără sĕ se întórcă spre babă, o apucă de mână. Mâna este rece şi cade jos fără viéţă.

„A murit! Uite, pozna 'n drum!" — strugarul începe sĕ plângă. Mâhnirea nu îi e aşa de mare ca ciuda. Se gândesce, cât de repede trec tóte în lumea acésta. Abia a început sĕ sufere şi uite s'a şi sfârşit! N'a apucat sĕ trăéscă cu baba cum se cade sĕ vorbéscă şi sĕ se înţelégă cu ea, sĕ-i arate, că îi e milă de dênsa şi uite, a şi murit! Patru-ḑecĭ de anĭ a trăit cu dênsa, dér anii au trecut ca un vis. In beţie, bătăi şi sĕrăcie, trecură anii fără urmă. Şi par'că dinadins a murit baba tocmai acuma, când îi veni şi lui milă de dênsa. Fără dênsa nicĭ nu o sĕ póată trăi, prea s'a făcut vinovat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tisza nu se va speria de sigur de *a disolva dieta* incapabilă de o lucrare fructuósă, şi o va *disolva de repetite-ori*, până când opoziţia se va fi convins, că *coróna nu va lăsa să i-se stórcă nimic...*"

„*Magyarország*" asigură de altă parte, că marea majoritate a partidului liberal nu va părăsi drepturile naţionale. Dieta nu va permite disolvarea ei în starea de *ex-lex*.

In aceste s'ar puté reasuma scirile foilor maghiare asupra fasei mai nouĕ în care se află crisa ungară. Că întru cât ele sunt adevĕrate, se va vedé în cursul acestei sĕptĕmânĭ.

Mai adaugem, că după „Bud. Hirlap" membrii fostului partid naţional (apponyist) sunt grozav de indignaţĭ şi în contra lui Coloman Szell despre care cred, că i-a părăsit cu necredinţă şi s'a alăturat adversarilor. Astfel e aprópe sigur, că *partisanii lui Apponyi vor eşi din partidul liberal*, mai ales că venind Tisza în fruntea afacerilor, contele Apponyi n'are sĕ mai fie presidentul camerei.

Cumcă neînţelegerile între foştii naţionalĭ şi vechii-liberalĭ sunt de natură fórte seriósă reiese şi din faptul, că nicĭ unul din cei dintâiŭ n'a fost present Sâmbătă séra la clubul liberal.

„Absolutism".

In nr.-ul sĕu de la 11 Octomvrie fóia banffistă „*Magyar Szó*" publică din pana unui anumit Zsoldos László un prim articol interesant. Face o scurtă reprivire critică asupra crisei, începênd cu căderea lui Coloman Szell, şi după-ce arată, că deşi Khuen a demisionat, totuşĭ el şi cu colegii sĕi din guvern conduc afacerile, étă ce scrie:

„*Absolutism, absolutism*! Maghiarul meu, învaţă bine acest cuvênt de mult auţit! Invaţă-l, ca tot-déuna sĕ fi în clar, ce fel de friptură ţi-se ofere, ca s'o mănâncĭ. *Suntem în absolutism!* Aţĭ încă nu fie-cine observă acésta, aţĭ încă el (absolutismul) este o specialitate ca Rozita (fără nicotină), séu ca Delicias. Dér póte se vină vremea, când fumul ei sĕ ne stringă gâtul şi sĕ ne facă a tuşi. Şi acuşĭ până în grumazĭ ne vom scălda în amenităţile epocei lui Bach"....

Spune apoi, că n'ar trebui sĕ se provóce resistenţa naţională pasivă de pe vremile lui Bach. „Dér Maghiarii sunt pe calea acésta şi e greu a căuta aţĭ o descurcătură, deşi ea trebue căutată." Ar trebui sĕ se rupă odată cu interesele personale şi mai ales partidul liberal sĕ se concentreze în jurul unui program hotărît, clar, naţional şi liberal. „Nu trebue sĕ ne apropriem tot şi sĕ înstreinăm pe rege, ci dimpotrivă sĕ ni-l alipim mai tare de inimă."

„Nu se póte nega, că aţĭ *naţiunea şi regele sĕu, se privesc cu ochĭ de lup.* Naţiunea nu cedéză din drepturile ei şi nu vré sĕ cedeze nicĭ domnitorul, ci guvernéză ţéra c'un om de încredere al sĕu neresponsabil. Prin absolutism nu se pot salva nicĭ măcar aparenţele parlamentarismului. Viitorul va arăta, până când se póte susţiné acest absolutism. Insĕ décă, în *ex-lex*, camera va fi disolvată acum în mod ilegal; şi décă — cum ameninţă — camera va fi disolvată de douĕ, de trei orĭ şi necontenit până când ea nu va lucra din nou în mod corĕspundĕtor: *ţéra va fi împinsă în revoluţie*, mai bine ţis, în luptă de proprie apĕrare ca la 48. Cine póte sĕ profite din acésta? Patria, pentru-că îşĭ jertfesce fiiĭ pentru libertate? Séu póte profita dinastia, care se va găsi în mijlocul unui ocean de flăcărĭ? Căcĭ, décă Ungaria va pune mâna pe arme, Balcanul, ţinuturile italiene din Austria-de-Sud, Polonia şi Boemia vor fi îndată şi ele în fiăcărĭ. Ce nevoie este de acésta? Nu e lucru mai cuminte, ca amêndouĕ părţile („naţiunea" şi domnitorul) sĕ caute mai serios o descurcare?"....

Atât fóia banffistă. Conclusiunile sĕ şi-le facă cetitorul.

Probleme economice şi sociale.

(10) (Urmare.)

Trecem pe lângă ţecĭ de *odăi*, dér nicĭ una nu e în cale — deşi e cale de car, tóte sunt ceva mai retrase şi nu ne desvĕlesc tainele lor şi mai cu sémă comorile din jurul lor. In timp de popas şi recreaţie nu mĕ pot abţiné de a nu visita una, douĕ, trei din cele mai apropiate. Tipul este acelaşĭ de patrulater — egal cu modul de construiţie de la Bran, ca nicĭ ursul iérna sĕ nu pótă pĕtrunde în lăuntru, dér nicĭ omul pe timp de viscol sĕ nu aibă trebuinţă sĕ iasă afară cu vitele în omĕt. Pentru apă au şipote, fie-care în apropiere cu şghiaburĭ şi apă bună. In grădină au cultivate legume de prima necesitate bucătăriei: cépă, cartofi, ridichĭ, pătrunjei, verze, — ba la douĕ am vĕţut şi florĭ de grădină cultivate de sigur de o mână gingaşă. Mĕ abţin de a comite o infracţiune în lucru strĕin, orĭ cât de mare 'mĭ-era curiositatea de a vedé interiorul casei.

Pe tot drumul cât vedea omul cu ochii la sutele de case însĕ nicăirĭ un pom roditor — afară de vre-o 2—3 fagĭ rĕmaşĭ din timpurile primitive, deşi clima trebue sĕ le fie favorabilă. Mai în apropiere de sat, d'asupra văleĭ Dobrei, la casele locuite vara şi iérna, se vĕd şi urme de agricultură, lanurĭ de orz şi grâu de primăvară, trifoiŭ, ovĕs şi cucuruz ca şi câţĭ-va pomĭ roditorĭ în grădină. Inălţimea nu este mai mare ca cea din grădinile din Scheiŭ şi Bran, — dér lipsesce aci Buceciul şi Pétra Craiului din apropiere, carĭ sĕ arunce brumă şi zapadă.

Satul Jina însuşĭ se află situat la 977 m. de-asupra nivelului mării şi el are ceva pomĭ roditorĭ 5500, la un hotar de 63 jughĕre grădinĭ şi 9088 jug. fênaţe — cam la 2—3 jugĕre un pom, evident prea puţin. Judecând după aspectul pomilor ce am vĕţut, pare a nu le merge rĕu. Insĕ cele mai multe din odăi şi fênaţe nu sunt sus pe muche şi plaiurĭ, ci relativ mai multe pe cóste şi clinuri şi alte jos de tot prin cele văi şi văgăunĭ ale muntelui, unde pomii sunt scutiţĭ de vênturĭ violente de tóte părţile, stau aprópe ca în casă. Este adevĕrat, că clima e cam rĕcorósă — dér nu rece, însĕ tocmai acésta vine pomilor în ajutor, căcĭ zăpada se topesce mai târţiu şi pomii nu înfloresc prea de timpuriu, ca stricându-se vremea sé le degere florile şi rodul. Merele pătule se coc de-ajuns până tómna, ér pentru pază şi cules ómenii sunt ocupaţĭ tómna cu vitele pe la odăi când sunt şi fructele de păzit şi de cules. Actualmente se vine 1 mĕr la $^1/_2$ pĕr şi la 3 prunĭ. Merii, prunii şi nucii uşor s'ar puté planta până la 20—30 de mii pe cele clinurĭ şi văgăunĭ, ca sĕ dea loc la un intins negoţ cu fructe în fie-care tómnă şi iérnă, căcĭ unde se păstréză merele pentru iérnă mai bine decât în fên?

Ba judecând după poziţia locului şi regiunei, atarĭ odăi reslete prin munte se află nu numai la Şugag şi Jina, ci în întreg muntele Sebeşului până la Rod şi Cugir, carĭ tóte au o situaţiune analogă între 800—1300 m. şi ar puté sĕ ascundă pe lângă ele la un milion merĭ pătulĭ, marfă cunoscută şi bine reputată şi în strĕinătate, şi al cărei centru de desfacere ar fi Sebeşul. Fênaţele puţin producĕtóre ar trebui sparte şi sĕmĕnate cu trifoiŭ şi lucernă, după esemplul ce am vĕţut. O cultură, care ar puté fi fórte bănósă pe la cele odăi, carĭ dispun de mult gunoiŭ, ar fi cultura inului de Riga pentru fibre de tors şi ţesut, care ar reuşi de minune în calitate şi cantitate si se póte uşor topi la rouă şi în apă, şi ar înlătura bumbacul şi giolgiurile din industria de casă. Apoi mai puţine mărhăi, şi mai multe vacĭ roşcate, bogate în lapte şi mai uşor de îngrăşat şi mai cu preţ decât mocăniţele şi înfiinţarea de lăptării societare.

Era séra la 8 după apunerea sórelui când după un drum de 7 césurĭ am scoborît în valea Dobrei în faţa satului Jina pe o cóstă tare ca de 6—700 m. de înaltă, pe potecă şerpuită, numai pentru cai şi pedeştri, şi am sosit în Şugag înaintea căruţelor, ducênd cu noi emoţiunile şi impresiunile cele mai plăcute. Frumseţea şi splendórea naturei ne-a desdaunat pentru orĭ-ce obosélă şi cheltuiélă, şi ne-a rĕmas dorinţa de a le visita a doua-óră pe 2—3 ţile, stând la faţa locului.

(Va urma.)

Adunarea fondurilor năsĕudene.

In 5 Octomvrie n. s'a ţinut în Năsĕud adunarea generală ordinară de tómnă a fondurilor şcolastice şi de stipendii din districtul Năsĕudului. Adunarea a fost condusă de d-l preşedinte Gerasim *Domide*.

După deschiderea şedinţei şi după cetirea apelului nominal, s'a luat act despre repausarea membrilor Ioachim Mureşianu, Dr. Ioan Mălaiŭ şi Grigore Soridon. In locul lor au fost numiţĭ Ioan Corbu din partea guvernului şi Ignatiu Seni din partea fondurilor. In comisiunea administrativă s'a ales prof. Emil Domide.

Urmă la ordinea ţilei — scrie „Rev. Bistr." — proiectul de budget votându-se următórele cifre.

Fondul şcolastic are *venite* 1) din exarândarea de realităţĭ 15,850 c., 2) cvota de spese de administraţie de la fondul de stipendii şi fundaţiunĭ private 2474 c. 3) interese după capitale 70,905 c. 4) ajutor din pădurile comunelor 30,000 c. din care sumă e de a-se considera ca venit anual numai 6000 c., ér 24.000 c. trec ca capital nealienabil la averea fundamentală; 5) contribuire de la fondul de stipendii la pensiunea funcţionarilor 192 c. 6) didactru 2000 c. 7) taxe pentru pensiunea profesorilor 1845 c. Acestea sunt venitele ordinare. Tot la venite se iau 4200 c. refundărĭ de anticipaţii şi 1300 c. venite neprevĕţute. Cifra tuturor venitelor la acest fond e de 129,003 c. 26 filerĭ.

Cheltuelile: 1) administraţia fondurilor 8930 c. 2) susţinerea gimnasiului 44,893 c. 3) susţinerea a 3 şcóle elementare 25,474 c. 4) pensiunĭ 10,791 c. 5) interese după datorii 5863 c. 6) asigurărĭ şi imposite 2027 c. 7) resplătirĭ de datorii 2000 c. 8) reparaturĭ 1000 c. 9) Anticipaţiunĭ 4200 c. 10) spese de procese 600 c. Taxe la fondul de pensiune al profesorilor 1845 c. 12) Spese neprevĕţute 1100 c.

Tot la cheltuelĭ sunt şi cele 24.000 c. din venitul pădurilor, care se depun la fondul inatacabil.

Fondul de stipendii are *venite* 1) din realităţĭ 17.205 c. 2) interese 12.955 c., 3, refundărĭ de anticipaţii 2000 c. 4) refundărĭ de capitale 8000 c. 5) venite extraordinare 1900 c. total 42,682 c. *Cheltuielile* sunt luate cu 41.339 c., din care 21,962 c. pentru stipendii.

Faţă cu cererea ministrului de culte, ca capitalele disponibile sĕ se plaseze în valorĭ de stat, s'a decretat ca principiu în viitor, ca sĕ se achiziţeze din acele capitale avere imobilă, îndrumându-se comisiunea adm. ca sĕ caute realităţĭ de cumpĕrat.

Conclusul adunării de primăvară de a trimite la ministru o delegaţiune de 12 în chestiunea directorului de la gimnasiu, a fost şters şi esecutarea sistată de comitele suprem ér ministrul a aprobat acéstă dispoziţie.

Comitele enunţă, că adunarea gen. n'a fost competentă sĕ se ocupe cu acéstă

A trebuit sĕ cerşéscă" gândesce el. „Eu am fost acela, care am trimis'o sĕ céră pâne de la ómenĭ. Trebuia sĕ mai trăiéscă nebuna cel puţin ţece anĭ, mĕ tem sĕ nu fi trecut în cealaltă lume cu gândul, că sunt în adevĕr un om de nimica. Maica Domnului! Unde mĕ duc eu acuma? Acuma nu mai e vorba de tămăduit, ci de îngropat. Inapoi!"

Strugarul întórce sania şi dă biciŭ calului. Drumul se face din cias în cias mai greu. Nu mai vede de loc hămutul. Din când în când se lovesce de câte un brad, care îi sgărie mânile, apoi nu vede érăşĭ nimica, decât zăpadă şi érăşĭ zăpadă.

„Ar trebui sĕ încep viéţa din nou", gândesce strugarul.

Işĭ aduce aminte, că Matrjona înainte cu patru-ţecĭ de anĭ era frumósă şi tinĕră şi tatăl sĕu era un ţĕran bogat. I-au dat'o lui de nevastă, fiind-că îi eşise vestea, că-i bun meşteşugar. Erau semne bune de un traiŭ fericit. Nenorocirea cea mai mare fŭ, că el, din cum s'a îmbătat la nuntă şi s'a trântit pe laiţa de lângă cuptor şi până în momentul de faţă, aşa ţicând nu s'a mai treţit din beţie. De nuntă îşĭ mai aduce aminte, dér de ceea-ce s'a întîmplat după nuntă, nu-şĭ mai póte aduce aminte nicĭ sĕ-l omorĭ. A beut, a durmit, s'a bătut. Atâta şi nimic mai mult.

Aşa s'a dus dracului patru-ţecĭ de anĭ... Norii albĭ de zăpadă se fac din ce în ce mai surĭ. Se face nópte.

„Unde mĕ duc?" îşĭ strigă subit strugarul. E vorba de înmormîntare, ér eu mĕ duc la spital... Mi-am perdut minţile!"

Strugarul se întórce din nou şi începe sĕ dea din nou cu biciul în iapă. Iapa se sforţéză din tóte puterile şi merge în trab uşor. La spate se aude o bocănitură şi fără sĕ se întórcă scie, că capul babei se lovesce de sanie... Se face din ce în ce mai întunerec. Vîntul devine mai rece şi mai aspru...

„Ar trebui sĕ încep o viéţă nouă... Sĕ-mĭ cumpĕr alte instrumente, sĕ lucrez şi sĕ fac banĭ, ér banii sĕ-i dau toţĭ babei... Aşa..."

De-odată îi cad hăţurile din mână. Vré sĕ se aplece, sĕ le ridice şi nu póte, mânile îi sunt amorţite.

„Nu face nimica", gândesce el, „calul va merge şi fără sĕ-l diriguesc din hăţurĭ. Aş vré sĕ dorm... Sĕ mĕ odihnesc până se va face înmormîntarea şi parastasul..."

Strugarul închide ochii şi aţipesce. Nu peste mult observă, că calul s'a oprit. Deschide ochii şi vede ceva negru înaintea sa,... o colibă, séu o claie de fîn... Ar vré sĕ se dea jos din sanie, sĕ vadă ce e, însĕ tot trupul îi este cuprins de o moleşélă, aşa că preferă sĕ stea pe loc şi sĕ îngheţe... Şi aţipesce din nou.

Când s'a trezit, era într'o odaie mare cu păreţii spoiţĭ. Pe ferestri străbate lumină. In apropierea lui sunt ómenĭ ér el vré sĕ se arate acestora, ca om cinstit şi bun creştin...

„Fraţilor, sĕ spuneţĭ popii sĕ slujéscă un parastas..."

„Bine, bine, stai numai liniştit în pat", îi rĕspunde o voce.

„Cinstite doctore, Pavel Ivanicĭ" ţice strugarul uimit, vĕţênd pe doctorul inaintea sa. „Binefăcĕtorul meu!"

Petrow vré sĕ sară din pat sĕ cadă în genunchĭ înaintea doctorului şi atuncĭ observă, că mânile şi piciórele îi refusă serviciul.

„Cinstite doctore! Unde-mĭ sunt piciórele? Unde-mĭ sunt mânile?"

„Piciórele şi mânile tale au degerat!... Ei! Ce plângĭ? Dór ai trăit destul. Ai trăit de sigur şése-ţecĭ de anĭ. Nu-i destul? Ce mai vréi?

„Sĕracul de mine! Cinstite doctore! Sĕ mĕ iertaţĭ! Aş vré sĕ mai trăiesc cincĭ şése anĭ. Am un cal strein, pe care vréu sĕ-l înapoiez... Apoi aş vré sĕ-mĭ îngrop baba... Cât de repede trece timpul! Doctore Pavel Ivanicĭ! Iţĭ fac o tabatieră de lemn de mestécăn şi ţĭ-oiŭ strugi un joc de croquet..."

Doctorul clatină din cap şi iese din odaie. Strugarul s'a sfirşit!

Oniţă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

chestiune că n'a fost în drept sĕ voteze încredere comisiunei, că nu adunarea fondurilor e representanţa legală a celor 44 comune, ci representanţele comunale, şi că venitele fondurilor nu se pot intrebuinţa pentru ast-fel de scopurĭ.

In faţa acestora adunarea generală declară, că nu e de acord cu enunciaţiunile comitelui suprem şi enunţă, că:

1. In virtutea §-ului V din statute organul de control al comisiunei adm. în administrarea fondurilor e în drept sĕ controleze activitatea tuturor organelor şi e subordinat sub orĭ-ce raport şi în orĭ ce funcţiunĭ ar îndeplini fie de administraţie, fie îngrijire de avere.

2. Décă în virtutea §-ului XXII adunarea generală are atribuţiunea de a alege comisiunea adm., are dreptul şi de a-i vota încredere şi neîncredere şi a o trage la rĕspundere pentru faptele sale.

3. In afacerile acestor fondurĭ adunarea generală, conform statutelor e representanţa legală a celor 44 comune foste grănicĕre, prin urmare nu admite, că acéstă numire ar fi necorectă din punct de vedere al dreptului public.

4. Adunarea generală nu a decretat ca delegaţiunea sĕ mérgă pe cheltuiala fondurilor, nu a avut de gând sĕ esercieze critică asupra dreptului de supremă inspecţiune a ministrului, ér dreptul de a puté petiţiona şi informa pe ministru, şi-l susţine.

Aceste enunciaţiunĭ s'au votat unanim şi cu însufleţire.

SCIRILE ZILEI.

— 29 Septemvrie v.

Sinod parochial. La biserica *sf. Nicolae* din Scheiŭ s'a ţinut erĭ, Duminecă, sinod parochial, în care s'a ales *comisiunea sinodală* pentru revisuirea raportului, general al comitetului, a averii bisericei, al cassei etc. Au fost aleşĭ în acéstă comisiune —în contra propunerei d-lui A. Vlaicu — cu majoritate covîrşitóre d-nii: Virgil *Oniţiu*, dir. gimnasial; Dr. C. *Lacea*, prof. de reale; Ioan *Murăroiŭ*, funcţionar la banca „Albina"; Stefan *Popovicĭ*, învĕţător; Teofan *Cristan*, zaraf. Acéstă alegere e cu deosebire remarcabilă, fiind-că pentru prima óră de anĭ de zile încóce s'a valorat printrênsa voinţa elementelor mai independente din sinod.

Representanţa comunală a oraşului Braşov este convocată în adunare generala ordinară pe ziua *de Miercurĭ 14 Octomvrie* la órele 3 p. m. în casa sfatului.

Conflict la graniţa din Predeal. Ziarului „*Bp. H.*" i-se scrie din Bucurescĭ: Zilele acestea s'a întêmplat la Predeal un conflict din cele mai neplăcute. Un profesor din Ploieştĭ mergea la Braşov în societatea unui ofiţer, care avea cu sine şi pe fiiul sĕu. Funcţionarul de la oficiul solgăbireesc din Predeal întrebă pe profesor la cercetarea paşaportului, décă călĕtoresce singur? Profesorul a rĕspuns afirmativ. Funcţionarul credĕnd, că fiiul ofiţerului, care era în apropierea profesorului, este al acestuia, l'a mai întrebat de vr'o două orĭ, décă călĕtoresce singur? Profesorul nesciind, că băiatul stă la spatele lui, a rĕspuns funcţionarului cam apăsat, deşi fără insultă. Funcţionarul a replicat în ton aspru şi sfĕrşitul a fost, că amêndoi s'au insultat. Atâta însĕ n'a fost de ajuns. Oficiul de frontieră l'a denunţat pe profesor la poliţia din Braşov, unde fŭ citat şi condamnat la 200 coróne amendă şi plătirea cheltuelilor de drum a martorilor. Profesorul „uşurat" de toţĭ banii, ce-i avea, mergênd la Bucurescĭ s'a jeluit prin ministeriul de externe. Fiind casurile de felul acesta fórte dese în Predeal, ar merita o interesare mai de-aprópe din partea cercurilor oficiale.

—Până aci fóia maghiară. Ne asociem şi noi dorinţei esprimate în rêndurile din urmă, cerênd înlocuirea funcţionarilor prea nervoşĭ de la Predeal cu alţii, carĭ se cunóscă regulele poliţiei internaţionale.

Manevrele regale române, începute în ziua de 8 Octomvrie, s'au contiuuat în 9 Octomvrie în apropierea comunei Salcuţa, nu departe de Craiova. Divisiunea generalului *Gigârtu* a apĕrat oraşul Craiova atacat de cătră divisiunea generalului *Tell*. Simulacrul de bătaie a durat până la órele 2 p. m. Regele Carol după manevre a visitat şcóla din comuna Sĕgărcea, apoi însoţit de căldurósele ovaţiunĭ ale poporului a plecat cu trenul la Craiova.

Societatea „Gustav Adolf", care este o societate de propagandă evanghelică, şĭ-a ţinut al 56-lea congres în Hamburg în zilele de 6—8 Octomvrie sub preşedinţa d-lui D. *Pank* din Lipsca. Saşii din Transilvania au fost representaţĭ prin vicarul superintedenţial Fr. *Teutsch* şi decanul Ernst *Thullner* din Apoldul-mare. Pastorul *Schmeisser din Bucurescĭ* a raportat asupra societăţii diaconiselor din Bucurescĭ, cerênd sprijinul soc. „Gustav Adolf" pentru aceste diaconise. Pastorul *Kappus* din Mürzzuschlag (Stiria) a ţinut o conferinţă despre viéţa din Stiria, esprimându-şĭ speranţa că în curênd *va fi Isus calea, adevĕrul şi viéţă* şi pentru ţĕranii şi lucrătorii părăsiţĭ din Stiria. — Societatea „Gustav Adolf" a dat în cursul anului 1902 subvenţii în suma de 1,591,584.26 Mărcĭ. A înaugurat 50 biericĭ şi oratorii şi a pus piétra fundamentală pentru 40 alte biericĭ. S'au zidit 61 de şcolĭ. Societatea se intereséză viu mai ales de comunităţile din nou convertite din Boemia şi Stiria.

Pentru domnii de la „Brassói Hirlap". Ziarul acesta se indeletnicesce cu traducerea de articole din „G. Tr." N'avem nimic contra. Vorba e însĕ, că traducĕtorul orĭ nu scie românesce, orĭ pervertesce din adins sensul. Aşa în numĕrul sĕu de la 10 Octomvrie zice, că noi am fi scris despre şovinism următórele:

„Şovinismul nu este altceva, decât o dragoste mare de neam, practicată pe contul naţiunilor strĕine. Şovinismul când se face stăpân pe inima şi mintea întregei naţiunĭ, *este o stare sănĕtósă (!), dér décă se face şi pe raţiunea sănĕtósa, este cea mai mare prostie.*"

Rugăm pe domnii de la „Br. H." ca, décă ei nu sciu românesce, sĕ-şĭ alégă cel puţin un traducĕtor mai abil şi sĕ nu se facă de rîs cu astfel de gogomănii.

Din Blaşiŭ. Zilele acestea s'a început anul şcolar şi la facultatea teologică, aşa că putem da numĕrul total al elevilor, carĭ frecuentéză institutele de învĕţămênt din acest oraş. La teologie sunt înscrişĭ 60 ascultătorĭ, la gimnasiu 554, la preparandie 114, la şcóla de aplicaţie 35 şi la şcóla de fete 80. Numĕrul tuturor e de 843. Afară de acestia la şcóla poporală de stat din loc, dintre 281 elevĭ, 140 sunt românĭ. La cursul teologic bienal sunt 13. — Un numĕr de 39 studenţĭ de la gimnasiul nostru sub cenducerea prof. Deac, Precup, Fodor, Dr. Raţiu, Sabo şi Prie, au plecat Joi la amédĭ în 1 c., în escursiune de studii. Séra au sosit la Haţeg. Vinerĭ au visitat ruinele Sarmisegetusei. Grădiştea, de aicĭ şi Densuşul. Sâmbătă au fost la Hunedóra şi Ghelariu, ér Duminecă în Alba-Iulia. Pretutindenea escursioniştii au fost primiţĭ cu multă simpatie. Duminecă nóptea studenţii au sosit acasă. („Unirea.")

Cununie. D-l Ioan *Ionică*, inginer silvic la fabrica de celulosă din Zêrneştĭ, îşĭ va serba cununia cu d-şóra Paulina *Moşoiŭ* în ziua de 18 Octomvrie st. n. órele 4 p. m. în biserica gr. or. din Tohanul-nou. — Adresăm tinerei părechĭ felicitările nóstre.

Nou advocat. Camera de advocaţĭ din Sibiiu a înscris în registrul sĕu pe d-l advocat Dr. George *Drimba* cu domiciliul în Cohalm.

Recruţĭ voluntarĭ. Din ţéra Bârsei s'au recrutat din cei anunţaţĭ de bună voie până în ziua de 9 Octomvrie 77 de feciorĭ. Fiind aceştia voluntarĭ, li-s'a dat alegere libera, la care regiment vor sĕ servéscă. Mai toţĭ s'au cerut la reg. 51 din Viena aşa că la regimentul de casă din Braşov n'au rĕmas decât 4 recruţĭ.

Hotărîre „patriotică." Societatea comercianţilor din Strigon a hotărît, ca de acum înainte comercianţii sĕ refuse nedesfăcute orĭ-ce scrisorĭ le-ar sosi de la comercianţii din Austria séu Germania cu adresa nemţéscă *Gran*. Cine vré sĕ aibă de a face cu comercianţii din Strigon, sĕ scrie pe adresă „*Esztergom*", altmintrea li-se vor refusa scrisorile (!)

Epidemie de scarlatină. In comuna Feldióra s'a declarat epidemia scarlatinei, care pustiesce nu numai printre copii, ci şi printre adulţĭ.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au întrat de la dómna vĕd. Eufrosina Traian Meţianu *30 coróne* din prilegiul parastasului de ½ de an în memoria neuitatului ei consoţ protopresbiterul Traian Meţianu. Primésscă piósa donatóre cele mai vii mulţămite.—*Direcţiunea şcólelor medii gr. or. române.*

Esposiţie de póme. In ziua de 18 Octomvrie se va deschide în sala cea mare a şcólei evang. de fete esposiţia de póme derivate, cărţĭ de pomologie şi instrumente de pomărit.

Teatru german. Sâmbătă séra, trupa teatrală de sub direcţia d-lui *Bauer* a dat prima representaţie classică, alegênd spre acest scop tragedia „*Die Ahnfrau*" de Grillparzer. Public mult şi distins, aprópe jumĕtate compus din domnişórele tinere din elita Braşovului. Acestea au simţul mai desvoltat pentru representaţiile classice, deórece au absolvat de curênd, orĭ urméză tocmai acuma „obligatul" curs de literatură. Afară de acestea bine înţeles numĕroşĭ studenţĭ din cursul superior. Tragedia „*Die Ahnfrau*" este de un conţinut nu se póte mai trist şi mai sguduitor. O străbună (Ahnfrau) a neamului de conţĭ Borotin, prinsă în flagrant de adulter, fusese ucisă cu un pumnal de cătră bărbatul sĕu. Ea nu găsesce linişte în mormênt şi se arată din când în când în vechiul castel, vestind nenorocire. Este destinat prin fatalitate sĕ nu se odihnéscă până nu se va stinge ultima porodiţă din acest neam născut din adulter. Şi aşa se întêmplă. Contele Zdenko, credĕndu-se ultimul descendent, este chinuit de sinistre presimţirĭ. Ii mai rĕmăsese o fiică. Fiiul sĕu s'a înecat într'un lac — crede el — în etate de 3 anĭ. Fiică-sa Berta iubesce şi se logodesce, cu aprobarea tatălui, cu un strĕin, care pórtă numele fictiv von Eschen. Acest strĕin însĕ este căpitanul de banditĭ Iaromir şi este fiul credut mort al contelui. In ajunul de a se sĕvîrşi căsĕtoria incestuósă între frate şi soră, între fiica contelui şi căpitanul de banditĭ, Iaromir urmărit de ostaşii regelui, cărora le dă ajutor şi contele Zdenko, apărându-se ucide pe presumtivul sĕu socru, — pe tatăl sĕu. — Logodnica (sora) lui, aflând că mirele ei este bandit şi frate se otrăvesce, ér Iaromir móre îmbrăţişat de umbra străbunei. Astfel se stinge neamul Borotinescilor.

Rolurile principale le-au interpretat: Iulius *Sodek* (contele Zdenko) Marie *Scherer* (Bertha) şi Gustav *Olmar* (Iaromir), dându-şĭ multă silinţă a interpreta grele rolurĭ scrise în frumóse versurĭ trochaice.

Duminecă séra, érăşĭ înaintea unui public numĕros, s'a representat cu mult succes cunoscuta operetă „*Der Obersteiger*". Rolul contesei Fichtenau l'a avut d-na *Minna Baviera* (contesa Zichy), care are o voce alésă, şcólă escelenta şi un joc de scenă neintrecut. Alăturea de dênsa s'au distins: Iulius *Kaufmann*, Fr. *Redl*, Iosefina *Paulmann*, Fritz *Günther* — Pistol (Obersteiger) şi d-şóra Ida *Bayer*.

Astăzĭ „*Die Fledermaus*", ér mâne Marţĭ pautru a doua óră: „*Das grosse Licht*".

Tolstoi şi Vaticanul.

O scire trimisă din *Irkutsk* foilor rusescĭ, a fost mult comentată zilele acestea în presa ruséscă.

Doi membrii de la propaganda fide din Roma, anume P. *Minochi* şi P. *Semeria*, au fost trimişĭ cu aprobarea papei, în Rusia, ca sĕ cerceteze Siberia, Mandşuria pe lucrătorii italienĭ de la linia ferată Baical, oratoriile chinesescĭ, închisorilor rusescĭ din Siberia, şi sĕ adune material asupra buddhismului şi asupra popórelor din Siberia.

Călugării italienĭ, carĭ obţinură de la guvernul rusesc permisiunea de a visita şi studia ţinuturile amintite, îndată după sosirea lor în Rusia făcură o visită contelui Leo *Tolstoi* în Iasnaia-Poljana şi fură óspeţii contelui timp de mai multe zile.

In convorbirile, ce le avură cu Tolstoi, pe care călugării italienĭ îl descriu ca pe un mare cugetător şi bun creştin, fŭ atrasă atenţiunea óspeţilor asupra sectarilor Duchoboţĭ, ce trăesc în Caucas, carĭ în credinţa lor sémĕnă cu creştinii, dér de cătră Ruşĭ sunt timbraţĭ de rĕsvrătitorĭ. Sub impresia acestor convorbirĭ Minochi şi Semeria s'au dus în Caucas, însĕ îndată după sosirea lor acolo, au fost revocaţĭ telegrafic de cătră papa.

Se zice, că revocarea acésta a fost cerută de guvernul rusesc, spre a împedeca, ca Duchoboţii sĕ-şĭ pótă destăinui preoţilor romanĭ istoria suferinţelor lor.

Pe de altă parte părintele Semeria a publicat o corespondenţă asupra lui Tolstoi, care a displăcut guvernului rusesc, fiind-că în ea se combăteau indirect diferitele enunciaţiunĭ ale guvernului asupra lui Tolstoi. Guvernul rusesc avea de gând sĕ cĕră revocarea totală a călugărilor, pe urmă le-a permis totuşĭ a călĕtori în Siberia şi Mandşuria. Actualmente cei doi călugărĭ se află în Irkutsk.

Mulţămire publică.

Pentru participarea la înmormêntarea iubitului soţ şi tată, Moritz Brossek, esprimă tuturor amicilor şi cunoscuţilor mulţumirĭ sincere

Jalnica familie Brossek.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 12 Octomvrie. Erĭ a avut loc aicĭ o mare serbare în amintirea lui Rakoczy. Serbarea s'a început cu liturghie solemnă, după care a urmat adunare. — Astăzĭ au fost primiţĭ în audienţă la Maiestatea Sa, în Viena, Des. Perczel, contele Andrassy şi contele Tisza. Se crede, că acest din urmă va fi însărcinat cu constituirea cabinetului.

Sofia, 12 Octomvrie. In cercurile oficiale atât turcescĭ cât şi bulgărescĭ se crede, că în tómna acésta nu va isbucni rĕsboiul. Amêndouĕ guvernele se pórtă cu gândul a desconcentra trupele de la graniţe. — Scirile colportate despre barbariile comise în districtele Djumbala, Razlog şi Melnik, unde s'ar fi incendiat 20 sate şi s'ar fi măcelărit 2000 Turcĭ — nu sunt adevĕrate.

Bibliografie.

Din compositiunile pline de melodii românescĭ ale mult regretatului compositorromân *Ciprian Porumbescu*, tipărite şi edate în ediţiunĭ poporale de d-na Marióra *Raţiu* născută Porumbescu, se află de vêndare la Tipografia nóstră următórele piese:

„*Imn de urare*" cu două vocĭ, „*Hora Prahovei*", „*A căzut o rază lină*" cu voce, „*Fluturaş de nópte*" polcă, „*Frunză verde mărgărit*" cânt poporal, „*Pe câmpiile Stupcei*" polca mazurca, „*Fata popii*" cânt poporal. Fie-care bucată costă 50 b. plus 10 banĭ porto. „*Basme Iaşene*" vals, 1 cor. 50 b plus 10 banĭ porto. „*Potpouriu*", *din opereta* „*Crai nou*" 3 cor. şi *Ouvertura din opereta* „*Crai nou*" 1 cor. 50 banĭ plus 10 banĭ porto.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aici înşirate este a se mai adaugu se lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentre recomandaţie.)

Atragem atenţiunea cetitorilor asupra cărţilor de mai jos, carĭ se vênd cu preţurĭ reduse, ba chiar *numai pe jumĕtate, de cum s'au vêndut până acum.*

1) *Lascar Viorescu, O icónă a Moldovei din 1851* de *Wilhelm de Kotzebue.* E cunoscută acéstă scriere ca o lucrare istorică de mare valóre în literatura nóstră. Conţine 268 pag. cu tipar curat şi hârtie de lux Preţul în loc de 4 cor., cum s'a vêndut până acum, este adĭ numai *2 cor.* (+ 30 banĭ porto.)

2) *Poesii* de *Veronica Micle*, regretata nóstră poetă. Conţine 144 pag. In loc de 3 cor., se vinde numai cu *1 cor. 50 b.* (+ 10 b. porto).

3) *Poesii complecte* de Carol *Scrob.* Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaţilor noştri şi poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Preţul s'a redus dela 4 la *2 cor.* (+ 20 b. porto).

7) *„Vrĕi sĕ te iubéscă bărbatu?"* Broşura cu acest titlu conţine poveţe practice serióse şi fórte potrivite pentru familiile bune. Preţul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto).

4) *Instrucţiunea gimnasticei* în scolele de băeţĭ şi de fete. Cu 57 figurĭ în text, de *D. Ionescu*, profesor de gimnastică la liceul Lazăr şi la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ. Preţ. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sémă pentru învĕţătorĭ.

5) *Originea monedelor* (a banilor) de *M. C. Suţu*, o interesantă conferenţă ţinută la Ateneul Român din Bucurescĭ. In loc de 1 leu se vinde cu 50 banĭ.

6) *Poesii* de *F. M. Stoenescu.* Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut şi bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română şi versurile sale frumóse nu au lipsă de laudă, căcĭ se laudă de sine. In loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

Monologurĭ în versurĭ seria a 2-adupă Auguste Vacquerie, Eugene Manuel, Uhland, Emile Goudean, E. Grenet-Dancour şi L. Ralisbonne, de Nicolae Ţincu, 1 cor. plus 5 b. porto.

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ, Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blaşiŭ.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa", interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu", apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 coróná. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Pintea Vitézul", tradiţiunĭ legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ. plus6 banĭ porto.

„Românul în sat şi la óste". Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„David Almăşianu", schiţe biografice de *Ioan Popea.* Broşura acésta, presentă şi multe momente de insemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal", studiu psihologic poporal de I. *Paul.* Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

B. 261/8—1902.

Ő felsége a király nevében!

A hosszufalusi kir. járásbiróság rágalmazás és becsület sértés vétségével terhelt Aldea Jancu elleni ügyben a Rusculecz János magánvádló által emelt vád felett 1903 é. március 16-án Kanabé Gyárfás jegyző könyvvezető részavétele mellett tartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghalgatása után következőleg itélt:

Aldea Jancu, 58 éves, gör. kel. vallásu, magányzó, nős, vagyona kevés, irástudó, hosszufalusi lakós, az 1902 é. augusztus hó 21-én Rosculetz János sérelmére elkövetett a b. kv. 258. §ába ütköző rágalmazás vétségében, elkövetve az által, hogy magán vádlott csalónak nevezte és azt mondta, hogy az egyházat 1500 forinttal megcsalta, vétkesnek mondatik ki és ezért a b. kv. 258 §-sa alapján a b. kv. 92 §. alkalmazása és a szabadság vesztés büntetés átváltoztatása mellett elitéltetik, az itélet jogerőre emelkedésétől számitott 15 nap alatt a kir. járásbirósághoz az 1892. évi 27. t. cz. alapján meghatározott czélokra fizetendő, behajtatlanség esetén a bkv. 53. §-sa alapján 3 és 1 összesen 4 (négy) napi fogház büntetésre átváltoztatandó 50 (ötven) kor. fő- és 20 (husz) korona mellék pénzbüntetésre, köteles magánvádlónak 82 kornát ügyvédi képviselettel és 10 kornát tanukihallgatással felmerült költségek fejében 15 nap alatt megfizetni; köteles továbbá a kir kincstárnak a felmerülendő bűnügyi költségeket megtériteni, és végre köteles jelen itélet jogerőre emelkedése után 15 nap alatt saját költségén a Brassóban megjelenő „Gazeta Transilvaniei" nevü napi lapban közzé tenni és annak megtörténtét a kir. járásbirósághoz beadandó hirlappéldánnyal igazolni. — Harmath Lajos ügyvédi dija és kiadásai magánvádlóval szemben 82 koronában állapittatnak meg

INDOKOK:

Aldea Jancu rágalmazás és becsület sértés vétségével terheltetett, mivel magánvádlónál azt mondta, hogy csaló és hogy az egyházat 1500 frttal megcsalta. Terhelt a tett elkövetését tagadta. Tekintve azonban hogy Pál Mihaly, Rosculetz Miklos és Lukács Károly tanuk vallomásával a vád tárgya beigazoltatott, terhelt a rágalmazás vétségében vétkesnek volt kimondandó és megfelelő büntetéssel sujtandó.

Becsületsértés vétségének tényálladéka megállapitható nem volt, mert rágalmazás által a becsületsértés absorbeáltnak volt veendő. A b. kv. 92 §-ának alkalmazását és a szabadság vesztés büntetés átváltoztatását indokolja terhelt ittas állapota büntetlen élete és a felek közt lefolyt veszekedés Az itélet közzétételére vonatkozó intézkedés a bkv. 277. § án, s a költségek és ügyvédi dijak iránti intézkedés a B. P. 480 és 485 §§-ain alapszik.

A kir. járásbiróság, Hosszufaluban, 1903 é. márczius hó 16-án.

Dr. Theil Vilmos s. k.
kir. albiró.

ANUNCIURI
(inserţiuni şi reclame.)

sunt a se adresa subscrisei administraţiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scăderment, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazetei Trans."

Cursul la bursa din Viena.

Din 10 Octob. n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	118.25
Renta de coróne ung. 4%	97.70
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	89 35
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.55
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	97.—
Bonurĭ rurale ungare 3½%	91.90
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	206.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	157.—
Renta de hârtie austr.	100.—
Renta de argint austr.	99 95
Renta de aur austr.	119.45
Rente de coróne austr. 4%	100.—
Losurĭ din 1860.	154.25
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.73
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	718.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	653.75
Napoleondorĭ	19.03
Mărcĭ imperiale germane	117.25
London vista	239.37½
Paris vista.	95.07½
Note italiene	95.10

Frumos ca o Icónă

este un Teint delicat alb şi fin, şi o faţă fără pistrui şi pete. Spre a obţiné acésta să se spele în fie-care ḑi cu **SAPUNUL „Lilienmilchseife a lui Bergmann"**

(Marca: 2 minerĭ.)

dela **Bergmann & Co. in Dresden** şi Teutschen a/E.

Se capătă bucata cu 80 banĭ, la Teutsch & Tartler şi la farmacia lui Roth în Braşov.

(930 24—50

Nr. 440—1903.

„JULIA"
institut de credit şi economii, societate pe acţii în Alba-Julia — (Gyulafehérvár)

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **subcontabil**, se escrie concurs, cu termin de 15 ḑile, dela prima publicare.

Emolumentele înpreunate cu acest post sunt:

1) Salariu anual 1200 coróne (una mie două sute coróne).

2) Tantiemă statutară.

Concurenţiĭ au a dovedi absólvarea şcólei comerciale şi praxă de un an.

Cererile sunt a se adresa la adresa Direcţiunei.

Alba-Iulia, 10 Oct. 1903.

1—1.1120. **Direcţiunea.**

O fetiţă se primesce în cuartir la o familie germană, unde pentru **un preţ moderat are întreţinerea întrégă şi póte învĕţa şi lucrul manual.** Familia constă din 4 persóne.

Informaţiunĭ sĕ pot lua **în Str. Orfanilor Nr. 5** la drépta parter cătră stradă, la D-l **E. Schiller.**

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei"

se pot face orĭ şi când pe timp mai indelungat séu lunare.

TIPOGRAFIA

A. Mureşianu

Braşov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕḑut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posiţiune de a puté esecuta **orĭ-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE ÎN AUR, ARGINT ŞI COLORĬ.
CĂRŢĬ DE SCIINŢĂ, LITERATURĂ ŞI DIDACTICE
STATUTE.
FOI PERIODICE.
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.
PROGRAME ELEGANTE.
BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ DUPĂ DORINŢĂ ŞI ÎN COLORĬ.
ANUNŢURĬ.

REGISTRE şi IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciurĭ.
BILANŢURĬ.
Compturĭ, Adrese, Circulare, Scrisorĭ.
Couverte, în tolă mărimea.
TARIFE COMERCIALE, *INDUSTRIALE, de HOTELURĬ şi RESTAURANTE.*
PREŢURĬ-CURENTE ŞI DIVERSE
BILETE DE INMORMÊNTARI.

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Braşov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I,** cătră stradă. — **Preţurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.

AVIS.

Prenumeraţiile la **„Gazeta Transilvaniei"** se pot face şi reînoi orĭ şi când la 1-ma şi 15 a fie-cărei lunĭ.

Domnii abonenţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arete şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Tipografia Aurel Mureşianu Braşov.

BCU Cluj / Central University Library Cluj